

REDACTIA

Arad, Deal Ferenz-utca Nr. 20

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria.

pe un an 20 cor
pe 1/2 an 10 "
pe 1/4 an 5 "
pe o luna 2 "

N-ri de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înșoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deal Ferenz-utca Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

pe un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Seris: nefrancate nu se primesc

TRIBUNA

RĂSPUNS AGRARILOR INTOLERANȚI.

În numărul său de la 20 Februarie n. «Arad és Vidéke», organul agrarilor, scrie sub titlul «Oláh bál» un articol d'o extremă violență în contra Românilor arădeni și în contra ziarului «Tribuna».

Violența arată că n'are dreptate, injuriile ce ne adresează dovedesc lipsă de creștere ear neorientarea în cele-ce debitează dovedește o așa ignoranță în afacerile publice, încât ne cuprinde mirarea.

Cum adică: pentru-că Românii își permit să facă o petrecere în Arad ei agită împotriva Ungurilor? Fiind-că pentru bal românesc au tipărit invitări românești, au batjocorit statul ungar? Dar atunci și legea dela 1868 (despre egala îndreptățire a naționalităților) este o batjocorire a regatului S-tului Stefan!

Și fiind-că spriginim întreprinderea comercianților români — cari aranjază bal cu scop ca din venitul lui să contribuie la înfrumșetarea tăcașului Dumnezeesc, a catedralei din Arad — asta însemnează oare că agităm împotriva comercianților maghiari?!

Dar în Arad se fac baluri protestante, se fac baluri și serbări pentru sinagogă, fără ca cine-va să fi obiecționat ceva. De ce numai balul comercianților români să fie — provocare și agitare?

Noi protestăm contra perfidiei agrarilor dela «Arad és Vidéke» și îi somăm să ne arate un singur șir prin care am fi dehonestat această clasă muncitoare maghiară!

Dar dimpotrivă: cine dintre noi nu știe că ucenicii și calfele de comercianți români

mare parte sunt aplicați în prăvăli maghiare? Acolo învață, acolo aduc serviciul comerțului țării și nu «Tribuna» va veni să strice armonia dintre comercianții maghiari și cei români, între patroni și calfe!

Si iarăși cine în țeara asta nu știe că dacă e cine-va care să-și bată joc de clasa comercială și să strice chiar comerțul țării, sunt agrarii d-lui Vásárhelyi László, cari s'au improvisat de azi pe mâne comercianți, deschizând în sate și orașe prăvăli unde au pus de conducători te miri ce gentrii scăpătați ori câte o imență politică de partidului! Pe când noi vestit-am întotdeauna cinstea comercianților maghiari solizi și nici odată șovinismul nu ne-a îndemnat să ocolim prăvăliile lor, căci știm să apreciem și cinste și stăruință comercială. Agrarii pur și simplu comit perfidie când vor să strice aceste relațiuni.

«Arad és Vidéke» însă chiar cu articolul de care ne ocupăm, numai serviciu nu aduce comerțului maghiar. Se știe anume, că acțiunea produce reacțiune. Organul agrar se folosește adică de balul «valah» pentru a lovi în comercianții români, făcând apel ca Ungurii să nu sprigină pe nici un comerciant român.

Întrebăm însă pe toți comercianții maghiari cari trăiesc în mijlocul populației române, ce ar fi când am urma și noi exemplul dat de «Arad és Vidéke» și am afurisi pe Românul care calcă în prăvălie ungu-rească?

La asta vrea să ne provoace organul agrar? Scrie adică: «d'aci încolo să se uite bine și cumpărătorul maghiar să nu rătă-

cească în prăvălie valahă. Asta nu vrea să fie agitație în contra negustorilor valah, ci numai o modestă imitație a dispoziției ce vrea să producă Tribuna».

Noi protestăm însă contra acestei înșurări. Pentru-că în articolul nostru nici direct nici indirect n'am săvârșit ceea-ce ne atribue «Arad és Vidéke», care pare-că nici nu urmărește prin articolul său de cât să poseze ca apărător al comerțului... Ba și al — nației maghiare, căci cere ca la bal poliția să trimită p'un om care să știe bine românește, deoarece-ce este de presupus, că se vor întâmpla acolo și «agitațiuni contra ideii de stat maghiar»...

Merge chiar și mai departe: ca să-î întărite pe Unguri în contra Românilor și a comercianților români mai ales, începe prin a-î speria că la acest bal el-vit dela preparandia română vor juca în costum național jocuri naționale române... Nici vorbă n'a fost de asta, ci «Arad és Vidéke» a născocit ceva, ca să aibă ce combate. Eată ce fel de Don Quichoși vor să facă pe cavalerii comerțului maghiar!

De alt-fel de: nu cumva ciocolii aceștia pretind să nu îmbrăcăm costum național și nici să mai jucăm mândrele noastre hore?

De alt-fel răspunsul cel mai demn ce Românii au putut da insultelor agrarilor a a fost manifestația splendidă de Sâmbătă seara: petrecerea comercianților a reușit adică peste ori-ce așteptare.

După Guy de Maupassant.

LITERATUL.

Să nu ne invidieze, să ne plângă, căci, iată în ce, literații se deosebesc de semenii lor:

La el nici un sentiment comun nu există. Tot ce vede bucuriile sale, plăcerile, suferințele și desnădăjdirile sale, devin de-odată obiecte de observație. El analizează, fără voia lui, inimile figurile, oamenii, intonațiile. De-odată ce a văzut ceea-ce a văzut, îi trebuie motivul! El nu are un elan, un strigăt, o sêrutare, liberă; nici una din acele mișcări instantanee, pe care s'o facă, fără a ști, fără a cugeta, fără a înțelege și a-și da seama după aceea.

Dacă suferă, el notează durerea sa și o orînduește în minte; el își zice, reîntorcându-se dela cimitir, unde a lăsat pe acela sau aceea ce a iubit mai mult în lume: „E ciudat aceea ce am resimțit; a fost tocmai ca o beție dureroasă etc...“ Si apoi își aduce aminte toate amănuntele, de înfățișarea vecinilor, de gesturile, durerile și figurile înșelătoare, de mișcările mici, neînsemnate; de observațiunile artistice, — semnul crucei unei bătrâne care ținea un copil de mână, o rază de soare bătând într'un geam, un câine ce străbătea convoiul, efectul carului funebru pe lângă monumentele cimitirului, capul dricarului și contractarea trăsăturilor feței lui, sfortarea celor patru oameni cari coborau coșciugul în groapă, în fine, o mulțime de lucruri pe care un om cu minte care ar fi suferit din tot sufletul, din toată inima, cu toată puterea sa, nici nu le-ar fi luat în seamă.

El însă a văzut tot, a reținut și a notat tot, fără voia lui, pentru-că înainte de toate e un literat și pentru-că, el are spiritul întocmit astfel încât resfrângerea lucrurilor la el, e mai vie, mai naturală pentru a zice astfel, așa că la prima sguduitură, ecoul e mai sonor ca sunetul primitiv.

El pare a avea două inimă; una care însemnează, explică, comentează fie-care senzațiune a vecinei sale, — inima supranaturală, comună tuturor; și el trăește condamnat a fi totdeauna în toate ocaziile. un reflect a lui însăși și nu reflect al celorlalți, condamnat a se primi, a simți, a lucra a iubi, a gândi, a suferi și nici odată a gândi și a iubi ca toată lumea, simplu, liber, fără a se analiza el însuși, după fie-care bucurie și după fie-care suspin.

Dacă convorbește, cuvântul său pare adesea clevetitor, numai pentru-că gândul său e pătruzător și desarticulează toate mijloacele de tărie ascunse, ale sentimentelor și acțiunilor celorlalți.

Dacă scrie el nu se poate opri de a arunca ici și colo, în cărțile sale, aceia ce a văzut, ce a înțeles și ceia ce a știut; aceea fără excepție pentru părinți, pentru prietini, dând de gol cu o nepărtinire crudă, sufletele celor ce îi iubește sau i-a iubit; exagerând chiar, pentru a mări efectul, preocupat numai de opera sa, câtuși de puțin de afecțiunile sale.

Și dacă iubește, — o femeie, o cercetează scrupulos, ca pe un cadavru dintr'un spital. Tot ceia ce ea zice, ceia ce ea face, e numai decât cântărit, în acea delicată balanță a observațiunei, ce o poartă în el și e orânduită apoi

după valoarea sa documentară. Să se arunce de gâtul lui, într'un elan de iubire, necugetat, el va judeca mișcarea cu puterea sa dramatică, în dreptul oportunității sale și tăcut va condamna-o dacă o va simți înșelătoare sau rău făcută.

Actor și spectator a lui însăși și a celorlalți, el nu e niciodată afectat, numai așa, ca toți oamenii de treabă cari traosc, fără a lua toate în nume de rău. Toate în jurul lui devin de sticlă, inimile, — toate actele, toate intențiunile ascunse și el suferă de un rău ascuns, de un fel de dublare a spiritului, care face din el un ce speriat de răsunător, de pregătit, de complicat și obositor pentru el însuși.

Sensibilitatea sa particulară și bolnavă îl schimbă într'un burduf, într'o figură fără piele, — vie, pentru care aproape toate sentimentele au devenit dureri.

... Imi amintesc zilele negre, când sufletu-mi a fost așa zdrobit de lucruri întrezărite o clipă, încât amintirile acestor inimă, trăesc în mine ca niște rēni.

Intr'o dimineață, în mijlocul unui public numeros și vesel, pe care soarele de Maiu îl fermeca și radia, văzui trecând d'odată, o bătrână încovoiată, îmbrăcată cu petece care or' fi fost odată rochii, cu o bonetă neagră, lipsită de ornamentele ei de odinioară, floră și panglici dispărute foarte de timpuriu. Și ea mergea trăindu-și picioarele așa de penibil în cât resimții în inimă, ca și ea însăși mai mult poate, durerea fie-cărui pas. Două cărți o susțineau. Ea trecea fără să vază pe nimeni, nesimțitoare la tot, sgomot, oameni, trăsuri,

Mișcările socialiste.

Zadarnic cei din fruntea comitatelor încearcă să pună tot în căruța agenților socialiști, iese tot mai mult la iveală — și o mărturisesc ziarele maghiare chiar — că pentru tulburări în primul rând vinovată este *reaua administrație*.

Chiar «Budapesti Hirlap» (de la 21 c.) ocupându-se de vorbirea rostită de redactorul nostru Russu Șirianu și de învățătorul Iuliu Groșoreanu și Dr. I. Suciucari au tratat în congregație chestia socialistă, spune că în primul rând administrația și stările economice sunt cauza tulburărilor de pe sate.

Vom reveni asupra acestui articol.

*

Guvernul și-a aprins de alt-fel paie în cap cu socialiștii. Sâmbătă ei au făcut o mare demonstrație chiar în fața palatului primului-ministru president. Aceasta din cauză că poliția a confiscat nu numai «Votul Poporului» redactat de d. Ponta în Timișoara, dar și «Népszava» din Budapesta, care a atacat violent pe primul-ministru pentru aceste confiscări.

Socialiștii au spart și ferestrele palatului ministerial.

Ear guvernul va răspunde iară, probabil, tot cu confiscări.

Așa însă nu se pot rezolva grave afaceri sociale!

»Lutz Korodi în Germania«.

Sub titlul acesta „Brassói Lapok“ de ieri poartă o „Bud. Hirlap“, care vorbind despre Lutz Korodi, spune că în presa germană s'a inițiat o campanie pe tema „barbariei maghiare“ ear în Bonn s'a ținut de curând o întrunire publică în care s'a făcut agitație „pe tema martirajului lui Korodi, spunându-se o mulțime de minciuni“. — „Brassói Lapok“ având la mână un articol al ziarului „Preussische Zeitung“ care tratează chestiunea Korodi, constată, că nu este adevărat, că s'ar vorbi de barbaria maghiară, nici „minciuni“ nu se spun, nici agitație nu se face. Tot așa va fi fost și la Bonn și prin urmare — zice „Br. L.“ — ceea ce scrie „Bud. H.“ nu este decât fătul fantasiei aprinse a corespondentului ei.

După acestea foia maghiară din Brașov continuă:

„Adevărat, că „Pr. Ztg“ descrie pe alocurea în colorii foarte vii raporturile din Ungaria și mai ales abuzurile (eljárás) autorităților... Dar noi, Maghiarii, nu ne jeluim adesea de asemenea abuzuri?... Firește dacă o facem noi aceasta, atunci e o virtute, ear dacă o face un Sas sau Român, atunci e tradare de patrie!

„Ia să cetim foile opoziției! Să cetim articolele lui Bartha Miklós și Lengyel Zoltán! Oare aici nu se face critică mult mai aspră, decât am putut să cetim vr'odată în vr'o foaie săsească sau românească?

„Să căutăm a fi mai obiectivi! Multe neînțelegeri provin de acolo, că adesea vedem fantome, unde nu este decât o umbră inofensivă.

„Să căutăm a fi mai drepti! Și de câte ori vrem să condamnăm pe vr'un Sas sau Român pentru faptele sale, să ne transpunem întâiu în situația și starea lui sufletească și apoi să ne dăm răspuns sincer și drept, oare noi altfel am fi vorbit și făptuit în asemenea împrejurări și numai după ce ne-am dat acest răspuns în mod sincer și drept — să judecăm.

„Corespondentul lui „B. H.“ amintește ironic de soarta „teribilă“ a lui Korodi. Oare dacă el ar ajunge în situația, să i-se croască un an închisoare și 2000 cor. amendă și ar trebui să suporte și alte consecințe, perderca funcțiunii etc. n'ar găsi soarta aceasta teribilă?...

„Să avem deci și noi suflet. Să fim creștini!“ Asemenea constatări într'un organ maghiar sunt pe cât de rare, pe atât de surprinzătoare!

Știri locale.

Petrecerea de Sâmbătă seară a comercianților români din Arad a reușit peste așteptare. Atâta public românesc de mulți ani nu s'a mai văzut împreună. P. S. Sa Episcopul Ioan I. Pap a onorat cu prezența această convenire. A sosit la orele 9^{1/2} și a fost primit la intrare de presidentul comitetului aranjator, d. Sava Raicu, asistat de toți membrii comitetului, ear damele și domniile au format șpalir și au alocat cu simpatie și mulțumire.

Intreaga societate română din oraș și din comitat a ținut să fie de față și să dea astfel semne de solidaritate între diferitele sale clase. Cât tineret a fost de față, se

poate judeca din faptul că dansau cam la 160 perechi.

S'a petrecut până în zorii de zi.

Vom da de altfel un raport amănunțit.

— Tot așa de bine a reușit și petrecerea ce s'a aranjat Duminecă seara la Casa Națională din partea harnicilor noștri meseriași.

Atât rezultatul moral cât și cel material al acestor petreceri este îmbucurător.

Cinste și laudă celor cari au ostenit pentru punerea la cale a acestor adevărate sărbători naționale.

Războiul ruso-japonez.

Știri din străinătate prin poștă.

Un diplomat, cunosător al Asiei răsăritene, ar fi arătat următoarele către „P. Llovd“. Rușii n'au cu ce hrăni sute de mii de oameni: Coreea abia are pentru ea orez, pește, mazăre, ceva grâu; Mandciuria are bob, dar cu bob n'au să se hrănească Rușii: China e neutră. Proviziile ce vor fi aduse Rușii din vreme nu pot ajunge pentru o armată mare: iar transiberianul nu e în stare a aduce hrană, nutreț, oameni, muniții... Di'mpotrivă, Japonezii au tot ce le trebuie aproape și din bielșug. El crede că Japonezii vor face din Coreea ce-au făcut Englezii din Egipt, Francezii din Tunis... Rușii au cheltuit cu Dalny și Port-Arthur 100 de milioane de ruble; dar cea mai mare parte din bani s'au furat: asta e părerea tuturor oamenilor competenți. Luxul și desfrinarea ofițerilor ruși e un scandal.

„Lokalanzeiger“ află din Tokio că secretul mișcărilor trupelor e de nepătruns; nimeni nu dă nici o lămurire; Japonezii păstrează mutre de nepătruns, nu dau pe față nici o emoție.

„Neue Freie Presse“ află din Londra că flota japoneză s'a împărțit; partea cea mai mare se află la Mokpho, ținând sub observație Port-Arthurul. Altă parte a plecat spre Sul ca să împiedece împreunarea vaselor rusești ce vin despre Sin-gapore cu cele de la Vladivostoc Știrea nu e confirmată, dar pare de crezut din motive strategice.

Japonia a mobilizat până acuma întâia și a doua escadră; acuma s'a dat ordin să fie gata a treia: se mobilizează și rezerva marinei. S'au

soare! Unde se ducea ea? Către care țintă?... În vârful unei sfori, atârna o hârtie, în care ducea înfășurat ce-va. Ce?... Pâne?... Da, fără îndoială. Nimeni, nici un vecin, nu a putut s'au nu a putut sau nu a vrut să facă pentru ea acest drum, și ea, ea, trebuia să întreprindă această cursă oribilă din mansarda sa la brutar.

Două ceasuri de drum, cel puțin, pentru a se duce și veni. Și ce drum dureros! Mi-am ridicat ochii, spre coperișul caselor înalte. Ea se ducea acolo sus! Când va ajunge? Câte repausuri găfânde pe trepte, în mica scară roasă și tortocheată? Toată lumea se întorcea să o privească, murmurând: Sărmana femeie! pe urmă treceau. Oh! miseria bătrânilor fără pâne, fără speranță, fără bani, fără nimic alta înaintea lor decât mîntea? Ne gândim noi la bătrânii flămânzi, în mansarde? Ne gândim noi la lacrimile acelor ochi turburi, cari odinioară erau strălucitori, mișcați voioși?...

O altă dată, ploaia, mă duceam singur, vîzînd prin șesurile normande, prin marile brazde de noroiu care se culundau și alunecau sub piciorul meu. Din timp în timp, o potârniche surprinsă, se ghemuia într'o bucată de pământ, apoi sbura greoiu în ploaia torentială... Impușcătura mea, se stîngea în întinderea de apă care cădea din cer, apoi ca o lovitură de biciu, paserea cenușie se sbătea cu sângele pe pene.

Mă simțeam trist, să plîng, să plîng, ca norii cari plîngeau pe lume și pe mine, muiat de tristețea până în inimă, împovărat de desgust, încât nu'mi mai venea să ridic picioarele încercate de argilă; și era să mă reîntorc când

zării în mijlocul câmpului, cabrioleta doctorului care urma un drum de-a curmezișul.

Trăsura neagră și joasă, acoperită de coșul ei rotund, trecea, trasă de calul său negru ducându-se la țeară, — ca o prevestire de moarte în acea zi sinistă. De-odată se opri, capul doctorului apără și mi se strigă: — Ei! Mă dusei spre ei. Ei? mi zise: — Vrei să'mi ajuți a îngriji o difterică? Sunt singur, și trebuie să o ție cine-va până îi voi curăți gâtul. — Vin cu d-ta, răspusei; și mă urcau în trăsura. El îmi povesti: Angina, îngrozitoarea angina a pătruns în ferma lui Martinet, niște oameni săraci. Tatăl și fiul au murit dela începutul săptămânei. Mama și fiica sunt și ele pe ducă. O vecină care le îngrijea simțindu-se de-odată cam rău fugi chiar de a doua zi, lăsându-le ușa deschisă și pe cele două bolnave părăsire în mizerabilele lor culcușuri de paie, fără apă, singure, horcăind înăbușindu-se, singure de douăzeci și patru de ore!...

Ajunserăm la fermă. Prinserăm calul de craca mai pom, dinaintea ușii și intrarăm. Un miros puternic de boală și umezeală, de muciga și de spital, ne strânse grumazul. Era frig, un frig de mlaștină, în acea casă, fără foc, fără vieață, cenușie și sinistă. Ploaia pătrundea pe vatră unde găinile împrăștiase cenușea și dintr'un colț întunecos se auzea șgomotul unei suflări răgușite și repezi. Era copilul care respira. Mîna întinsă, și acoperită cu niște sdrențe părea liniștită. Ea își întoarce puțin capul spre noi și doctorul o întrebă: Ai o lumânare? Ea răspuse c'o voce încetă: — In

dulap. El luă lumânarea și mă duse în fundul odăii spre culcușul miciei fetițe, care era mai greu. Găfâia, obrajii îi erau descărmați, ochii luctori, pîrul încurcat, speriată. În gâtul său slab și întins, două înfundături se forma la fiecare aspirație. Lungită pe spate, strîngea cu mâinile petecele ce o acopereau; dar cum ne zări își înghemui capul, în mîndirul de paie, nevoind a lăsa să o atingă, scoasă din mînti de durere și de frica sufocării.

O lua de mână și Doctorul o forță să-și arate gâtul, smulgându-i repede, mai multe bucățele de piele albă. Respiră un moment mai ușurată și bău puținică apă. Mama rezămată de un cot ne privea, apoi murmură: S'a făcut? — Da, s'a isprăvit. Dar vom rămânea ear singure? O frică, o frică groaznică făcea să-i tremure vocea, teama de acea părăsire, de acea isolare, de besna morții pe care o simțea par'că apropiindu-se. Nu buna mea femeie, îi răspusei, voi aștepta până va trimite doctorul o îngrijitoare. Și întorcându-mă spre doctor: Trimite, pe Mama Marta, voi plăti-o. Perfect, voi trimite-o numai de cât. Imi strânse mîna apoi, și eși.

Rămăsei singur cu cele două murinde. Cănele meu Paf, se culcase lângă vatra neagră și mă făcu să gândesc că ne-ar folosi puțin foc.

Eșii să caut lemne? și în curînd un for mare, lumina până în fund odaia și culcușul micuței care începuse din nou a găfâi.

Ploaia bătea în geamuri, vîntul scutura coperișul, cu furie. Ascultam răsuflarea scurtă, șuerătoare a celor două sărmane și suflul căi-

făcut mari lucrări la Nagasaki pentru a lega calea ferată cu cheurile.

La Port-Arthur în uzina Nevski se lucrează în grabă distrugătoare de torpilor: garnizoanele forturilor s'au întreit. Se zice că din cele 100.000 de tone de cărbuni ce trebuie să fie la Port-Arthur, lipsesc 60.000. Corupția administrativă ar fi mai mare de cât sub regimul chinez chiar. Garnizoana ar fi demoralizată, prin convingerea că n'ar mai fi chip să reziste la un atac combinat pe apă și pe uscat.

O depeșă din Tokio asigură că în atacul din urmă, făcut de două torpiloare Rușii au pierdut un ciurasat și un vas de transport. Atacul s'a făcut pe furtună și viscol.

„Figaro“ află din Petersburg că Lamsdrof primind știrea de ruperea relațiilor diplomatice ar fi căzut de pe fotoliu. Țarul ar fi ridicat mâinile în sus și ar fi strigat: „Țară aducătoare de nenorociri“!

Se crede că lupta hotărtoare pe uscat se va da în cîmpia de la Pyong-Yang, aproape de Ialu, unde Japonezii au putut ajunge venind de la Von San (Gensan). Pe malul sting al Ialului sunt mulți, prin cari ar trebui să treacă Rușii, dacă ar voi să pătrundă în Coreea, la Ciongiu, ar avea a se ciocni cu Japonezii. Pentru stăpânirea Coreei, Von San are însemnătatea Veneției pentru Italia, iar Pyong-Yang a Milanului, Ciongiu, Unsiang și Angiu — a Piemontului.

Meditări asupra carierii medicale.

II.

Sub atarî împregiurării tot ce putem face la sate, pe timp de epidemie, e că purtăm în evidență numele și numărul bolnavilor și că afișăm țidul roșii pe casele inficiale. Măsurile ce servesc la stîrpirea și zădărnicierea lățirii boalei — nu duc la rezultat, pentru-că din cauza sărăciei și a lipsei de odăi nu se pot aplica. Astfel din spitalele pentru boalele contagioase de presinte acel folos avem, că le purtăm din an în an evidență. Despre situația medicului în cazuri de boale lipicioase nu amintesc nimic, nu mai o împrejurare vreau să o ating și anume frica cu carea se bagă doctorul în familie, când se rentoarce dela morburî epidemice.

nelui meu care suspina mulțumit, încolăcit înaintea focului.

Viata! Viata! Ce este aceasta? Aceste două nenorocite cari au durmit totdeauna pe paie, au mâncat pâne neagră, muncind ca vitele, suferind toate miseriile de pe pământ și totuși fericite că trăesc, vor muri! Ce au făcut? Ce au făcut, pentru a li-se ridica singurul dar, traiul? Priveam la ghetele mele umezite, din cari eșiau aburii și în mine ce-va se născu, o bucurie rușinoasă, comparînd soarta mea cu a aceia a acestor desmoștenite.

Copilăța începu a horcăi și mai apoi acel suflu răgușit în decesiul de nesuferit, îmi rupea inima. Mă dusei spre ea: Vrei puțină apă îi zisei? Ea lăsa capul ca pentru a zice da, și îi picura puțină apă care nu se putu strecura însă. Mama se întoarce pentru a-și mai privi copilul; și eată că o frică ușoară mă atinse, o teamă sinistă care-mi trecu prin piele ca un monstru nevăzut. Unde eram? Nu o mai știam. Oare visam? Ce vis groasnic mă apăsa? Oare în adevăr pot sosi une-orî astfel de lucruri? Să moară astfel?

Priveam colțurile întunecoase ale odăiei ca și cum aș fi așteptat să viț pitulată în vre-un unghi obscur, o formă hidoasă, speriată, aceia care pândesc viața omenească, o omoară, o roade, o sfărâmă, o sugrumă; care iubeste sângele roșu, ochii aprinși de friguri, sbâreiturile, ofilirile, perii albe, și descompunerile.

Focul se stinse. Aruncaiu lemne din nou și mă apropiău de tot lângă foc, să mă încălzesc, așa frig simțeam în tot corpul!

In zădărnicierea lățirii boalelor lipicioase, lucru ideal ar fi, ca fiecare, comună să-și zidească spitalul pentru boalele contagioase, unde cei bolnavi nu mai de cât să se poată izola de cei sănătoși. Mult nu ar costa o atare clădire și igienă publice îi s'ar da un mare avânt. Dacă inteligența dela sate ar realiza aceasta ideia, atunci de sărăcitatea țeranului s'a îngrijit foarte mult.

Referitor la locuința țeranului cu considerare la sărăcia lui, nu mai atâta amintesc, că în cât se poate odăia să și-o facă spațioasă, luminoasă, să pună mare pond pe aerizare și curățirea ei.

După terminarea boalelor lipicioase locuința să și-o desinficizeze în modul cel mai strict, și anume; casa să o văruiască, padimentul, dacă e din lemn să-l spele cu leșie caldă, ear dacă e din pământ să sepe pătura superioară și să o înlocuiască cu un strat nou de pământ. Dacă însă aceasta din cauza vremii răcoroase nu s'ar putea efectua atunci padimentul din pământ asemenea să-l spele cu leșie caldă. Hainele cu cari a vinit bolnavut în coatingere asemenea trebuie bine desinficiate, și adevă: hainele cari mai vin în folosință trebuie aerizate și ferte în apă, cele rele și fără voaloare să le nimicim prin ardere. Paiele din strojac asemenea să le ardem și să le înlocuim prin paie noue.

Dacă țeranul se va ținea strict de aceste postulate, atunci boalele lipicioase tot mai rar se vor sălășlui în casa lui și tot mai puține jertfe vor secera din rîndul pruncilor lui.

Afacerea cu observarea regulată a bolnavilor nu i-o imput țeranului, de oarece sunt sigur, că dacă cu vremurile îi va succede se ajungă la o stare materială mai favorabilă și să va scăpa de credința în descăntece și în vrăjitură, atunci însuși va căuta mai mult de sănătatea lui și a familiei.

*

Și pe cât de grea și espusă e cariera medicală, tot așa de mizeră e și dotațiunea

și venitele medicului dela sate. După un studiu de 18-20 de ani, în loc să afli nițică recompensă, te afli în fața unor greutăți și mai mari. Dacă ai studiat cu stipendii și eventual ai terminat cariera cu pasive, atunci trebuie să pleci în lume și să te alegi, cu multă greutate, de medic comunal ori cercual, cu un salariu anual ne 1000-1600 coroane. Cercurile medicale constau din mai multe comune îndepărtate, ear în cerc trebuie să te presinți cam în toată săptămâna. Ne putem deci închipui ce obositoare sunt aceste excursii sanitare, când oare întregi ai să stai pe trăsuri simple. În comitatele unde diferitele taxe de vizită nu sunt aranjate, pentru o taxă bagatelă trebuie să absentezi adeseori o zi întreagă acasă. Salariu de cuartir în cele mai multe locuri nu e, ear tigna zilelor bătărești e nesigură căci medicul comunal ori cercual nu capătă penzie.

Pentru aceea am scris acestea triste adevăruri, ca tinerii săraci, cari simt în ei vocațiune pentru cariera medicală; — să știe toate la vreme. Cariera doctorească pentru studentul sărac e o adevărată primejdie. Până stai la studii ești legat zilnic de școală, așa că nici o ocupațiune laterală nu poți primi, ca să-ți sporești banii de lună. Dacă ai pășit în lumea mare, și nu ți să ofere vrun noroc extraordinar, atunci te chinui și mai greu ca la universitate, unde de dragul viitorului splendid toate le-ai răbdad. De câte ori se întâmplă că medicul comunal ori cercual luni întregi nu-și vede micul său salariu. Notariatele respective nu au încasat banii, deci, — așteaptă băiate!

O mare greutate o formează e cariera medicală și împregiurarea că diploma nu te califică pe toate ramurile ei. Dacă vrei să fi medic cercual comitatens, profesor de igienă la școlile medii, ori medic la tribunal, trebuie să mai depunți și alte esamene speciale. Aceasta anomastică la alte cariere nu o observăm. Advocatul, inginerul ori profesorul, dacă a obținut diploma e mântuit de alte esamene — după diplomă. Dar avocatul spre pildă are și alte favoruri. Dacă cancelaria nu-l îndestulește, poate trece pe alte ramuri ale științei juridice, pe când ca medic ești legat de loc, — pe alte terene nu te poți valida.

Nu m-am genat a spune aceste adevăruri crude, pentru-că a zice adevăr nu e rușine. Nici aceea nu am țintit ca pe tinerii cu vocațiune pe cariera medicală să-i instrăinez dela arta curării.

Am scris acestea ca să arăt stadiul, în care să află de presinte medicina internă. Să nu ne mirăm dară, dacă medicul — aflând boala încă nepronunțată — nu poate face imediat diagnoza, ori dacă — ținând cont de durata morbului — așteaptă să treacă peste criză. Profetirea sfârșitului boalei încă e grea, deoarece ce în viitor nu vedem și nu știm ce complicații se vor alătura morbului. Lecuirea cu medicinile specifice e mai ușoară, dar medicina internă până azi puțin are din acestea.

Am voit mai departe să intru în casa țeranului și să-l sfătuesc cum să-și construiască locuința din punct de vedere sanitar ca astfel tot mai rar să fie cercetat de boalele epidemice. Totodată am voit să-i spun ce-i de făcut, când în cutare-va comună a izbucnit vre-o boală contagioasă.

Cel puțin eu speram să mor într'o odae bună, eu, cu medicul în jurul meu și cu doctoriile pe masă. Și aceste femei, cari au stat douăzeci și patru de ceasuri în acest bordeiu fără foc, fără apă, gemând pe paiele Oh!... De odată auzii tropsotul calului și uruitul unei trăsuri; îngrijitoarea intră, liniștită, mulțumită că serviciul ei poate fi folosit, fără a fi surprinsă de aceea miserie.

Îi lăsați câți-va bani și eșii cu căinele meu; mă strecurați, ca un rău făcător, fugind prin ploaie, părăndumi-se că aud mereu șueratul celor două gături, alergând spre casa mea caldă unde mă așteptau servitorii pregătindu-se cel mai bun prânz.

Dar nu voi uita nici-odată miseria aceea și încă multe altele care mă face să urăsc, ah, să urăsc pământul acesta.

Sinaia, 5 Februarie 1904.

Mama.

H A Z.

În tren.

— D-nă, — zice un călător unei dame frumoase care se afla în acelaș compartiment, — bărbatul d-tale doarme.

— Dar de unde știți că bărbatul meu doarme?

— Dar cine altul ar îndrăzni să doarmă în prezența d-tale?

În fine ș-am gândit să arat greutatea studiului medical și icoana fidelă a doftorului dela sate. Dacă vre-un om cu carte să luptă cu greutatea traiului, atunci medicul dela țară nesmintit are parte de greul vieții. Salar mic, venite mici și puține, eată pe scurt necazul doftorilor sălești. Cariera medicală deci inevitabil are lipsă de ameliorări esențiale, pentru-că dacă tot în stadiul de azi va rămânea, atunci ajungem acolo, că medicul nu s'or mai angajia la posturi oficioase pe sate. În cercul Radnei avem un post medical, unde de trei-ori s'a scris concursul, dar până azi nime nu a reflectat la acest post. Fiecare mai bucuros chinuie la orașe, de cât la sate, deci aici provine disproporția, că la sate nu capeți medici, ear la orașe sunt prea mulți.

Sănătatea omului e o chestia tot așa de esențială, ca alte afaceri de ale țării. E timpul suprem ca statul și omenimea să gândească puțin și asupra acestei cauze.

Dr. At. Brădean.

DIN ROMÂNIA.

Organizarea comunelor rurale. Comitetul de delegați al Senatului a terminat cercetarea proiectului pentru reorganizarea comunelor rurale.

De acord cu dl ministru de interne, s'au mai stabilit următoarele:

Delegații primăriilor, cari s'ar afla în sate depărtate, vor îndeplini și funcțiunea de oficeri ai stărei civile. Acești delegați vor mai avea calitatea de a presida judecătoriiile comunale locale.

S'a menținut dispozițiunea pentru paza în comună; ace stă paza se va face conform legii actuale a poliției rurale și acolo unde nu va funcționa regulat se va face prin jandarmi și păzitori, recrutați din foști militari.

Urmând principiului din proiect cu privire la asociația comunelor, se va alcătui un tablou, alăturat la lege, de comunele ce se vor grupa în cercuri. Fiecare cerc nu va putea avea mai puțin de 8000 lei venit și va avea în mod obligator o infirmerie, un agent sanitar, o moașă și un jandarm, ear în mod facultativ un revisor de vite și un factor poștal.

Comunele dintr'un cerc sau chiar din cercuri diferite se vor mai putea asocia pentru lucrări de utilitate regională.

În capul unui sau mai multor cercuri va fi un inspector comunal, plătit de Stat cu 300 lei lunar. Sub-prefecții și revisorii comunali se desființează. Actuala subvenție a județelor pentru revisorii comunali, se va vërșa în casa Statului pentru plata inspectorilor comunali.

Pentru acești inspectorii s'au prevăzut condițiuni de admisibilitate și stabilitate, lăsându-se posibilitatea actualilor sub-prefecții și revisori comunali, cari au bune referințe și vor trece un examen de capacitate, să devină stabili.

S'au menținut dispozițiunile din proiect, privitoare la revendicarea terenurilor comunelor rurale ce au fost usurpate.

General Pencovic. La 81 Febr. s'a făcut cu mare pompă la Galați, înmormântarea generalului Pencovic.

Serviciul divin a fost oficiat de P. S. S. Episcopul Pimen.

Onorurile militare au fost date de trupele din localitate, comandate de d. colonel Boteanu din artilerie.

Corpul defunctului a fost transportat pe un afet de tun

S'au rostit mai multe discursuri.

Coruri. De mai bine de un an de zile, administrațiunea Casei școalelor se ocupă stăruitor cu organizarea de coruri fie religioase sau școlare, cu elevii și adulții din sate.

În cele mai multe județe din țară activitatea învățătorilor în direcțiune a dat cele mai frumoase rezultate. Sunt comune unde se găsesc admirabile coruri țărănești cari cântă în biserică și pe la cercurile culturale.

Pentru încurajarea învățătorilor cari au muncit cu folos în scopul acesta, administrațiunea Casei școalelor a început a oferi premii de câte 50 lei.

Anglia și Rusia.

Dintr'un articol primit din Copenhaga de către „Național Zeitung“ extragem următoarele:

Impăratul Nicolae a dat în dese rânduri dovezi despre iubirea sa de pace și chiar tocmai în avantajul Angliei. Numai atitudinea Rusiei a înlesnit Englezilor să supună statele din Africa de sud, dar să pregătească și Francezilor, fără război, retragerea de la Fașoda. Cu toate acestea e greșită socoteala că Rusia acum când ea este atacată va închide din nou ochii și va permite adevăratului ei dușman să-și facă jocul. De aceea e foarte îndoios că mobilizându-se cele două corpuri de armată din Turkenstan, ele vor fi trimise în Mandciuria. O greșală a Rusiei a fost că a sporit flota sa din Asia răsăriteană pentru apărarea țărmurilor, în special a Port-Arthurului și Vladivostokului, în paguba forțelor sale navale din apele europene. Chiar biruind flota japoneză, Rușii n'ar putea nici odată să atace cu succes pe Japonezi pe insulele lor. Prin Coreea, o ofensivă Rusiei n'are; nici o șansă de reușită. Avind în posesiune Mandciuria, ea se poate mulțumi să se stabilească bine acolo și respingând atacurile Japonezilor să nu ia ofensiva de cât după împrejurări. Deci și o întărire exagerată a forțelor sale de uscat de acolo ar fi o greșală. Cea mai mare eroare ar fi însă să se întrebuinteze pentru a-tfel de întărire corpurile de armată turkestanice, cari din contră trebuie să fie întărite cu trupe din Rusia. Căci, în fața rolului pe care îl joacă Anglia, lupta decisivă nu va fi în Mandciuria ci în Afganistan, de oare-ce Anglia în direcția Indiilor e mai vulnerabilă. Aceasta este evident și e dovedit și prin evenimentele istorice. De cât Rușii de două ori au recunoscut această prea târziu, ear a treia oară au procedat în grabă prea de vreme înainte de a fi suficient înarmați pentru o înaintare cu temei. Întâiași dată ei s'au lăudat, cel puțin pe urmă, că cu ocazia războiului de la 1854-1856 au ațâțat marea revoltă în Indii care însă a izbucnit prea târziu, abia la 1857.

Tot târziu cu ocazia războiului rusoturc de la 1877-78 au încurcat pe Englezi într'un război sângeros cu Afganistanul. A treia oară, la 1885, prin erminarea liniei ferate transcauziene, prin supunerea Turcomanilor și construirea liniei transcaspiene ajunsesse în stare să întreprindă acum ei singuri o lovitură. Situația extraordinară de favorabilă pentru Ruși a situației de atunci, prin care Anglia era încâtușată în Egipt, Sudan și Asia răsăriteană, i-a condus la pasul pripit de la Kușk, înainte de a deveni amenințătoare izbucnirea războiului între Anglia și Eranța din cauza Chinei și înainte de a-și termina înarmările.

Autorul articolului arată că Rusia nu va putea bate pe Japonezi la ei acasă și a-i constrînge la pace, precum nici aceștia nu vor fi în stare să învingă pe Ruși în Mandciuria. Se întreabă prin urmare de ce Rusia să-și istovească în acea parte forțele într'un război nefolositor și de lungă durată, numai în profitul Angliei. El zice că Anglia îndată ce se va vedea serios amenințată în direcția Indiilor nu numai că ar păstra pacea, dar și Japonia va fi silită să încheie pacea, cum a fost constrînsă China în 1885.

Din toată atitudinea Angliei reese chiar că ea urmărește planuri mari pentru realizarea cărora are nevoie de Japonia și caută tot în acest scop să se facă că aduce serviciul Franței. Rusia trebuie să se aștepte și la mai multe. Ea trebuie să aibă în vedere declarația făcută de

lordul Lansdowne ambasadorului rus la Londra în chestia Tiberului că: „Marea Britanie va fi silită din partea sa, să desfășure o activitate care să treacă peste aceea a Rusiei. Ofensiva Japoniei poate fi considerată ca un avertisment din partea Angliei.“

NOUȚĂȚI.

ARAD, 22 Februarie 1904.

— **Erî în Dumineca lăsatului de brânză** în Catedrala din Arad P. C. Sa dl Roman Ciorogariu director seminarial, a ținut o predică înălțătoare despre post, luându-și temă textul:

„Nu acest fel de post am ales eu, de ți-ai strîmbă ea un cerc gemazul tău și de ai așterne sub tine sac și cenușă... ei desleagă toată legătura nedreptății, desleagă legăturile cele cu sila făcute, lasă pe cei subjugăți întru libertate, și rumpe toată scrisoarea cea cu nedreptate. Frânge celui flămând pâinea ta... și nu trece cu vederea pe cei-ce sunt din seminția neamului tău.“ Isaia 58, 5-7.

— **Enundări.** Se scrie din Sátorajja-Ujhely, că din cauza ploilor abundante râul Bodrog s'a umflat și a enundat o mare parte din comitatul Zemplén.

— **Sienkievicz, cetățean de onoare al Lembergului.** Orașul Lemberg a ales pe vestitul scriitor polon, Sienkievicz, autorul faimosului roman „Quo Vadis“, de cetățean de onoare; dar nu pentru meritele-l de scriitor, ci fiind-că a apărut totdeauna interesele polonilor asuprași din Rusia.

— **Vapor unguresc înecat.** Vaporul unguresc „Adria“ al societății de transport „Adria“ s'a ciocnit de stînci și a suferit mari leziuni. Apa intra în interiorul vaporului și astfel căpitanul lui *Soltich* și echipamentul au fost nevoiți să răzăsească coarta și au telegrafat după ajutor. S'a trimis imediat vaporul „Sebenico“ și „Elöre“ la fața locului spre a salva pe „Adria“. Dar nu prea e speranță de scăpare, căci vaporul e de 4 metri adîncit între stînci și nisip. Societatea perde mult cu pierirea acestui vapor, care este unul din cele mai frumoase vapoare de transport ale ei și are un tonaj de 1039 tone, și o lungime de 76 metri.

— **Pedeapsă vamală de 1,060.000 coroane.** Se scrie din Fiume: În 26 Ian. a sosit din Palermo 849 butoaie conținând 631.858 kilograme de vin. Ca primitor s'a înștiințat banca din Fiume. Făcându-se oficios vizitarea s'a constatat, că din cauza calității vinului transportul nu poate cădea sub favorizarea ordinară a vinurilor sosite din Italia. Din cauza falsificării declarației calității vamale a transportului banca din Fiume a fost pedepsită cu 1,060.000.

— **Sinucidere.** Se anunță din Cașovia: Lucrătorul la fabrică Carl *Lendl* a observat, că nevastă-sa îl înșală și a hotărât să se sinucidă. Când tocmai lucra în fabrică s'a aruncat în turnătoria de oțel și a murit momentan. Grozava tragedie a produs mare compătimire și consternație între lucrătorii din fabrică.

— **Pictor sinucigaș.** Se scrie din Viena: Ludovic Gedlec, pictor naturalist cunoscut, s'a sinucis. Nenorocitul artist a suferit mult de mizerie și aceasta i-a dat în mână arma ucigătoare.

— **Bolnavul fugit.** În spitalul din Bari s'a întemplat un caz foarte caracteristic. Un țeran a fost adus în spital cu contuziuni mortale suferite într'o bătaie. Medicii cercetându-i ranele grave, au constatat, că numai o operație norocoasă i-ar putea mântui viața. Îndată a fost dus în sala de operație, așezat pe masă pe urmă câteva minute a fost lăsat singur până ce medicii trecuseră într'o odăe alături ca să-și aducă instrumentele. Când s'au întors în sala de operație spre mai marea lor mirare au aflat masa goală. Bolnavul a dispărut. Au început a-l căuta în toate părțile dar de bolnav — nici urmă. Nu s'a putut constata ce s'a făcut cu bolnavul. Luatu-l-au cumva prietenii și l-au dus ori de frica operației strânsu-și-a singur atâtea puteri, ca să poată părăsi singur spitalul, nu se știe. Atăta e fapt, că medicii au rămas uimiți și de o hipotesă și de alta.

— **Dragostea unei fete de trei-sprezeceani.** Ni-se scrie din Oradea: O fetiță, țărăncă, care nu număra mai mult de treisprezece primăveri s'a îndrăgostit într'un băețandru cam tot de vîrsta ei și sîrșitul acestei dragoste premature a fost — sinuciderea. În strada Morii, înaintea unei case a fost aflată în chinuri grozave o fetiță culcată pe pămînt. Lângă dînsa era un pahar. Fetița a fost transportată în spitalul comitatului Bihor. S'a constatat că a beut capuri de chibrite în spirt de-naturat. Starea fetiței e foarte gravă.

— **Amănare.** Instalarea noului comite suprem al comitatului Hunedoarei, pusă la 18 Febr. n., a — fost amănată pe 3 Martie.

— **Ultimele svîrcoliri ale unui sistem putred.** Sub acest titlu „Gazeta serie: Excontabilul bisericeii Sf. Nicolae, A. Vlaicu, de-a cărui pulpă cu o extremă încordare s'au acățat, în desperațiunea lor, ex-administratorii averii bisericeii Sf. Nicolae, s'a pus — în grevă, și nu voește odată cu capul să predea actele și averea bisericeii în mîinile noului comitet și a noului episcopii parohiale.

Pe așară la orele 5 au fost invitați în mod oficios vechii funcționari bisericești, ca să predea noului birou și noilor episcopi averea bisericească, — dar spre surprinderea și scandalizarea celor prezenți — nu s'a prezentat nici unul din ei.

În urma acestei atitudinii unice în analele vieții noastre constituționale bisericești, s'a intrunit imediat noul comitet și noua episcopie în ședință plenară și a decis, după lungi, temeinice și cumpătate desbateri, ca pentru evitarea scandalului, pe care acești oameni se vede că vreau să-l provoace, să abstea pentru moment dela procedeu ce se impune în asemenea împrejurări și să facă mai înainte arătare urgentă la consistorul arhidiececan, cerînd disciplinarea celor renitenți, precum și numirea unui comisar consistorial, sub conducerea cărui să se facă predarea averii. Adresa comitetului către venerabilul consistor se va preda în Sibiu printr'o comisiune specială emisă din sînul comitetului.

Cu drept cuvînt se întreabă acum oamenii, care poate fi oare cauza acestei purtări renitențe? Se fie emanat oare purtarea aceasta dintr'o ultimă licărire a unei speranțe deșerte, că doară doară apelînd la grația și mila consistorului, li-ar succeda să zădărnicească cumva alegerea făcută? Nu o putem crede, după informațiunile ce le avem, dar nu o putem crede nici de aceea, fiind-că de cumva n'ar fi vîrsat lumină destulă ziarele noastre și deputațiunile fruntașilor din Scheiu asupra situațiunii desolate, în care a ajuns parohia Sf. Nicolae cu foștii ei administratori, atunci rapoartele celor doi comisari consistoriali, cari au condus sinoadele de aici, vor fi spulberat pe deplin și ultimele speranțe ale celor-ce în desperațiunea lor se acăță și de firul de paiu.

Sau doară să le fi căzut atât de greu despărțirea lor, după aproape 20 de ani, de oalele de carne, ca să-și fi pierdut cu totul mințile, — sau fie la mijloc alte cauze mai grave... cum se șoptește deja pe la colțurile străzilor?...

Viiitorul apropiat va aduce lumina dorită. Marți — după cât suntem informați, — va trece prin ședința consistorului din Sibiu afacerea bisericeii Sf. Nicolae și sperăm, că rezultatul acestei ședințe va prefăce în scrum ori-ce planuri sau tendințe de a răsturna ordinea legală în biserică.

— **Judele dela Iia, atacat cu cuțitul.** „Libertatea“ scrie: Cu indignare luăm și noi notiță de faptul, că un om fără Dumnezeu, cu numele Irimie Păhel dela Gurasada, a sărit în 29 Febr. cu cuțitul asupra judeului Farkas de la Iia. Judele se plimba pe stradă, când omul numit se apropie de el și trăgînd din șerpăr un cuțit, se repezi odată asupra judeului, acesta însă sărînd în lături, n'a fost lovit; furiosul sări a doua-oară, îndreptînd cuțitul spre pîntecele judeului, și-și spintecă paltonul de pe el, dar' la trup n'a ajuns. Judele se apăra cu băta și făcîndu-se larmă agresorul o luă la fugă, dar' a fost prins și dus la pretură.

— **Casina română din Orăștie își va ținea adunare la 28 Febr. n. a. c.**

— **Iesuitismul vicarului Dr. Lauran din Oradia se manifestă pe tote terenele.** Când îl ceartă adică cine-va pentru slabe lucruri românești, se duce la ziarele ungurești, să plînge contra noastră și încassează laudele preseii maghiare.

Așa a făcut și acum, că „Tribuna“ a publicat o scrisoare din Oradea, în care ni se vestește că a oprit pe seminariști să vorbească românește. A acordat convorbiri ziariștilor din Oradia, cari s'au năpustit asupra „Tribunei“ din cauză că ar agita (?) contra statului (?) și ideii reprobînd porunca numărului director seminarial. Ba și presa din capitală a alarmat-o. „Független Magyarorszag“ a strigat chiar după *procuror!* Mai tare îl laudă pe illustrisimul vicar „Nagyvárad“ dela 17 Februarie.

Târziu însă și de geaba. Reverendissimul a perdut de mult trenul care duce la mitră episcopască, ear cât despre opinia Românilor, așa se vede că-l este indiferentă.

Totuși, credem că nu-l indiferent acest lucru pentru P. S. Sa dl episcop Dr. Radu. Esecul de zel al vicariului ar mai trebui decî potolit!

— **Vêduva Krupp pentru lucrători.** Vêduva fâimosului „rege al tunurilor“, Krupp, care s'a împușcat în anul trecut din cauză că socialisții jidani îl arătau publicului ca pe un mare ticălos și jefuitor, a făcut un mare beneficiu lucrătorilor, cari sunt ocupați în marile fabrici de oțel dela Essen. A adăugat adică un jumătate de milion de mărci (690.000 cor.) la fondul de ajutorare ce l-a fondat încă bărbatu său, așa în cât acum fiecărui muncitor în pensie, care a servit 25 de ani în fabrică, i-se asigură o pensie de 100 mărci pe an. Astfel de lucrători sunt în număr mai mare de 2000. Fapta aceasta filantropică a produs mare bucurie între lucrători și toate ziarele germane — afară de cele socialiste — laudă pe d-na Krupp.

— **Fabricant deținut.** Se depeșează din Eszék: Fabricantul Gossler Adolf, șeful fabricii „Zvecev“ a fost deținut. E acuzat cu înșelarea creditorilor. O firmă din Belgrad e interesată cu 40.000 dinari.

— **„Cultura Română“** e titlul unei noi reviste de pedagogie, științe și literă, ce apare în Iași, str. Cosma 2. Are un cuprins foarte variat și interesant. Am primit la redacție nr. 3 în care între alte noutăți salută cu iubire frățească reînvierea „Tribunei“ în Arad. Recomandăm îndeosebi preoților și învățătorilor această revistă bună. Abonamentul costă 8 lei, dar învățătorilor, preoților și studenților numai 4 lei.

— **Fraudă de un milion.** Se anunță din Berlin, că Iacob Natos, casierul societății „Victoria“ a fost deținut din partea poliției, fiind-că a defraudat dela banca sus numită 1 milion de mărci. În legătură cu această știre se mai telegrafează tot din Berlin, că directorul băncii „Victoria“, Rudolf Fliess s'a împușcat. Natural, că toată lumea credea, că directorul s'a împușcat din cauza fraudelor, dar cercetările au dovedit, că directorul Fliess nu a comis nici o înșelăciune și cărțile casei sunt în regulă. Mai probabil e, că directorul s'a sinucis din cauză, că suferea deja de mult de boală de nervi incurabilă.

— **Noi motoare în comitatul Bichiș.** În comitatul Bichiș nu peste mult se va face o propunere pentru a construi o rețea nouă de cale ferată, pe care să circule motoare. Aceste linii se vor întinde între Bichiș și Vésztó.

— **Familie otrăvită.** Nenorocire fatală s'a întîmplat nu de mult într'o pustă de lângă Seghedin. Victimele sunt Kiss Pál János și copiii săi Vince și Rósz. Aceștia au mâncat o supă pregătită din pătrînjel din grădina proprie. Nu peste mult i-sa făcut rău și venind medicul Berkes a constat, că pătrînjelul a fost propabil înveninat de rădăcina unei alte plante veninoasă și asta a cauzat nenorocirea. Doctorul a declarat, că otrăvii nu mai pot avea speranță de viață.

— **Nu mai plătim amendă pentru e. p. ilustrate.** O măsură nu se poate mai vexatoare luase mai anii trecuți ministerul de com. ungar față cu cărțile postale ilustrate făcute de edituri particulare. Aceste cărți postale, pentru a putea fi desfăcute în diferitele țări, purtau indicația „Carta postală“ câte în 7—8 limbi. Ei bine, în interiorul Ungariei, dacă nu erau șterse toate indicațiunile străine, ca să rămîna numai cea ungurească „Levelező Lap“, adresatul era supus unei taxe de 16 bani. Acuma cetim în foî, că dispoziția aceasta a fost revocată, așa că cărțile postale ilustrate se înmănuază fără taxă, chiar dacă nu sunt șterse indicațiunile în limbile nemaghiare. Era timpul suprem!

— **Economii cari voesc să albă o recoltă bogată să se provadă cu semințele**

trebuincioase dela furnisorul de semințe, al curței regale, *Edmond Mauthner* Budapesta Str. Rottenbiller Nr. 33 care trimite gratuit la dorința ori-cui catalogul ilustrat pe 226 de pagini și care indică prețurile. Prețurile semințelor curate cari incolțesc de sigur și de speciî veritabile, sunt mici. Cu deosebire merită a fi amintite de nutreț și asortimentul bogat de grîne.

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist *Morgenstern* Gyula și a strămutat locuința de ordinăție (tragerea de măsele, plombare, măsele singurate șire de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcini etc.) în Arad, piața *Andrássy* Nr. 15.

— **Durere de stomac.** *Sgârçiuiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de apetit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“* a farmacistului *Kossuth*.

Cutia de probă . . . 1 cor. 20 fil.
Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, *pastilele de pept »Senega.«* Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la *»Maria Fecioară«* a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața *Boros Béni* Nr. 15.

— **Avis.** Doritorii de a schimba cărți postale ilustrate, timbre, corespondență, conversație cu străinătatea, cu persoane din România mai cu seamă, și cu dela noi din țeară chiar, — mijloc de a se instrui reciproc și cunoaște unii pe alții, de a-și desvolta cunoștințele, de a putea admira prin vederi monumentale naționale, arta, mărețiile naturii și a oamenilor, colțuri fermecătoare din toate colțurile pămîntului nostru — doritorii zic își pot trimite adresele lor, deșlășit scrisă:

Librăriei Frățilă din București, Calea Griviței 195, care le va publica gratuit în Ștafeta Filatelistă.

Pe lângă adresă, se poate nota limba de conversație, felul ilustratelor preferate, ca: vederi, peisagii, monumente, fantazie, bărbați de stat etc.

Amatorii de a primi și ziarul în chestie, cu adresele, alătore pe lângă adresă și 25 bani în mărci postale.

Avis tinerimei, studenților.

Felurimii.

Luminările în Senegal. Navigatorul venețian Cadamosto, unul din cei mai îndrăzneți voiajori din secolul XV-lea, erea în serviciul infantului don Henrique.

Prințul îl însărcină cu misiune în Africa. Plecînd din Portugalia, Cadamosto trebuia să contorneze coastele Marocului și ale Sudanului, pentru a se opri în Senegal.

Cînd el ajunsese în această țeară, fu primit foarte bine de unul din suveranii acestei regiuni, regele Bisboror, care voi să primească pe trimisul acesta în locuința sa. Prințisorul senegalez, trată foarte somptuos pe Cadamosto, care între noi fie zis, nu prea fu încântat de bucătăria africană. Dar diplomația are exigențele sale, cari nu vor să ție seamă de neplăcerile stomacului.

Regele Bisboror, mulțumit de mosafirul său voi să-l conducă până la bastimentul său.

Mateloții de gardă, așteptau pe punte întoarcerea căpitanului lor, și cum se făcuse noapte, aprinseră pe fringii felinare.

La vederea acestora, regele Bisboror rămase înmărmurit de admirație, și întreaga curtea sa, împărtășii extazul său. Pe vremea aceea Senegalezii nu cunoșteau luminările. Nu, fiind-că materia din care se preparau, le era abondentă în țeara lor. Mierea o mâncău cu plăcere, dar ceara o asvîrleau.

Cadamosto o adună, și în fața lor fabrică câte-va luminări pe cari le și aprinse. După aceea, entuziasmul lor se prefăcu în delir, și după-cum spune un vechi autor, începură să zică că: „toată

știința e în spiritul creștinului“. De atunci Senogalezii nu-și mai lapădă ceara.

— **Incă o sfință.** În orașul portugez Penagvad a murit acum 28 ani o femeie bătrână, care avea reputația de sfință. Ea fu îngropată în cimitirul satului. Dar legenda sfințeniei sale nu peri cu densa; venerațiunea ei a crescut cu trecerea anilor și poporul credea în minunile făcute de acea femeie, atât în viață cât și după moarte. Ideea de a poseda o sfință entusiasmă poporul și l conduse chiar la scene seltatice. Cu toată interdicția autorităților procesiunea credincioșilor la mormântul femeii se făcea în tot-d'auna; într-o zi, când au găsit porțile cimitirului închise, le-au dărâmat, au săpat pământul care acoperea cosciugul, au scos pe sfința și au dus-o în biserică.

Preotul a căutat să convingă mulțimea că acea femeie nu putea fi o sfință, dar a fost bătut până la sânge. S'a chemat poliția, dar ea nu a putut face nimic.

Fanaticii adunați în jurul „sfinței“ erau ferm hotărâți să o apere până la moarte. S'a telegrafiat episcopului spre a calma pe fanatici dar n'a putut face alt-ceva de cât să ceară la Roma sfințirea acestei femeii.

E curios faptul că această femeie a devenit sfință prin voința poporului.

Strigoii. În toate timpurile, Strigoii, această ființă supra-naturală și palpitantă, emblema pasiunilor omenestii, a poftelor diavolești, a figurat în tradiția faptelor miraculoase, cari relevează credulitatea publică.

În cea mai mare parte a Germaniei, în Ungaria, în Polonia, în tot cursul Dunării și până departe în Turcia, poporul crede în strigoii, adică în morții, cari în timpul nopții, ies din mormintele lor pentru a chinui pe cei vii, fie sugându-le sângele pe la gât, fie stringându-i de gât până ce-i omoară.

Ceva mai mult, prin aceste părți se crede că, nenorociiți cari au fost vizitați de aceste — ființe rēu făcătoare, la rindul lor devin strigoii după moarte, și urmează să facă același lucru ca ceilalți.

În toate părțile unde se crede în strigoii, s'a luat obiceiul de-a se desgropa cadavrele bănuite, pentru a le descânta și a le scăpa de această fatală aplecăre, obiceiul care variază după locuri, dar care în fond este la fel. Don Calnet, care trăia prin secolul al XVIII-lea, povestește în al său:

Tratat asupra aparițiilor spiritelor și strigoilor, că un oare-care haiduc din Medrelga numit Arnold, fusese sdrobit de o căruță cu fân. Trei-zeci de zile după moartea lui, patru persoane muriră subit, în felul în care mor — după tradițiile țerei — acei cari sunt omorâți de strigoii.

Atunci își aduseră aminte, urmează autorul acestei curioase lucrări, că acest Arnold povestea adesea că în apropiere de *Cassova*, de frontiera Serbiei turcești, fusese pradă la o mulțime de chinuri insuportabile, pe atât de misterioase pe cât de dese, dar de care isbutise să se vindece, mâncând pământ după mormântul strigoiiului și frecându-se cu sângele lui, precauțiune care nu-l împedecă ca după moarte să se facă strigoii, căci, desgropându-l după 40 de zile se găsi pe cadavrul său toate urmele unui strigoii. Tot corpul lui era poleit pērul și unghiile crescute, ear vinele erau pline de sânge curgător, care păta peste tot lînțoliul în care era înfășurat.

„*Hadnagi*“, adică judecătorul în prezența căruia se făcuse desgroparea, și care era un om expert în ale strigoilor, puse, — după obicei, — să se bată în inima mortului un țepuș foarte ascuțit, care-i trecu prin inimă dintr-o parte în alta, ceea-ce făcu ca mortul să dea un țipăt spăimântător ca și cum ar fi fost viu. Apoi îi tafe capul și arse restul. Același operație se făcu pe cele patru victime de Arnold, de teamă de a nu face și cu, ei la rindul lor aceleași victime. Și la noi sunt, prin popor, credințe de strigoii, dar noi n'am auzit niciodată ca Româniil nostri să bată țepușe în inima morților și să-i desgroape. S'ar crede că e un sacrilegiu, mai ales că această credință dispăre pe zi ce merge, perde din teren și din domeniul de altă-dată, și scepticul țeran român, îl auzi răspunzându-și când îi vorbești de strigoii:

„Păi de... știu și eu?... Multe se zic da... nu prea ne vine să credem... Il ghicești, îl vezi, îl simți că nu crede în prostii și monstruosități de aceste.

Rugăciunea unei femei bătrâne. De vre-o patru zile, în fie care dimineață la ora 8 jum. o bătrână anume Nella, vine în piața San Giovanni, din Roma, și urcă în genunchi de trei ori celebra scară sfântă, oprindu-se să se roage la fie-care treaptă.

Tot așa face ea și seară, așa că urcă de șease ori pe zi în genunchi acea scară întrebunțând trei sferturi de oră la fie-care.

Multă lume se adună pe piață și emoționată se uita la dînsa; dar ea nu vorbește cu nimeni; numai celor cari o întreabă le răspunde că se roagă pentru vindecarea Papei.

O partidă de biliard în mijlocul fiarelor. — O depeșă din Ipswich (Anglia) anunță că un match de biliard a fost judecat la hipodromul acestui oraș în niște împrejurări foarte mișcătoare. Biliardul fusese așezat în imensa colivie, ear îmblânzitearea Ella făcea diferite exerciții cu ai ei 9 lei superbii.

Partida, în 25 puncte, a fost jucată de cătră „malchori“ cu un calm perfect.

Leii supraveghiași de cătră îmblânzitoare, au fost foarte liniștiți.

Oscilațiunile inteligenței. A început ea bolnavului să-i lipsească luciditatea minței, care până acum rezistase la dînsul.

Razele fraze pe cari Papa le-a pronunțat de eri, nu au legătură. Ideea se retăcește în ele.

Asta însemnează — după doctori — că se apropie sfîrșitul.

Vocea altuia are însă facultatea de a scoate pe bolnav din toropeala lui; atunci îl revine memoria și el începe să convorbească în mod normal.

Ast-fel aseară, în timpul consultației doctorilor Papa vru să povestească medicilor sēi istoria boalei sale.

După aceea Papa întrebă Dr. Rossoni dacă are în cură bolnavi gravi. Doctorul răspunde că nu are printre clienții, dar are în spitale.

Leon întrebă la ce spital.

— La Sf. Spirit — răspunde Rossoni.

Atunci papa începu să vorbească despre diferitele spitale și spuse că pe când era copil la Viterbo, era cât p'aci să moară dar natura lui puternică a rezistat boalei de atunci.

Glumeții. Aseară s'a prezintat în Vatican un farmacist piemontez oferind o sticlă de vermuth tonic, spunând că acea bețură va procura vindecarea Papei.

De sigur cererea lui n'a fost admisă.

Farmacistul, abia s'a întors acasă, și a găsit o telegramă prin care era chemat de urgență la Vatican.

Farmacistul, plin de bucurie, își luă sticla la subțioară și se întoarse în Vatican, dar când se presintă i-se spuse că trebuie să fi fost o glumă și că nimeni nu'l chemase.

Farmacistul a reclamat la direcția telegrafului spre a cunoaște proveniența depeșei pe care o primise.

— **Ședințe spirituale.** Spiritiștii nu voesc să lase în pace pe medicii cari îngrijesc pe Papa și fără consimțământul lor, cheamă alți doctori-spirite la consultație.

Ziarul roman „La Capitale“, publică următoarea scrisoare.

„O revelațiune spiritistă asupra boalei Papei a avut loc eri la Roma. Tumoarea pleurei este reproducția cistului de care Papa a fost operat acum câți-va ani. Spiritul înalt, care s'a presintat să facă aceste revelațiuni, este acel al lui Piu IX, care a avut expresiuni de simpatie cătră ilustrul bolnav, a căruil moarte a anunțat-o ca iminentă“.

Bibliografie.

A apărut: și se află de vânzare la librăria Petru Șimtion în Arad:

1. **Calea Măndrei.** 2. **Dorul.** Coruri bărbătești pe motive populare de Trifon Lugojan, 1 cor.

Geniu pustiu, roman original inedit de M. Eminescu, *Romanul care a fost descoperit pentru literatura noastră, constituind prin caracterul său*

pur național una din cele mai bune cărți de educație românești cor. 2

Aur!... Dramă în patru acte de Constanța Hodoș cor. 1.50

Modele românești de Minerva Cosma, caetul I. fil. 50

Sămănătorul. Revistă literară săptămânală exemplarul fil. 20

„**Moda Nouă**“, apare odată în săptămână anul II-lea cuprinzând numeroase gravuri de toalete de oraș, de visite, mantile, corzaje, matineuri, costume pentru doamne, d-șoare și copii, cum și un bogat și variat cuprins literar, la fie-care număr 1 ex. țipar gratuit număr 25 fil.

Excelenta și mai mult apreciată

Biblioteca pentru toți, litere, arte, științe. Au apărut până acum 216 numere de un cuprins foarte interesant și variat. Traduceri din cei mai celebri și renumiți autori moderni români și străini lucrări originale, catalog special se trimite, la cerere, numărul costă fil. 30.

„**Poporul Român**“ ziar săptămânal ce apare în Budapesta. fil. 04

„**Luceafărul**“ „ 50

Tara noastră Descrierea părților Ardealului de la Murș spre mează-zii și Valea Murșului de Silvestru Moldovan Cor. 2

Zarandul și Munții apusei ai Transilv. Descriere de d. Silvestru Moldovan cu 9 ilustrațiuni și o schiță Cor. 2

Patimi, roman din viața românească de Sofia Nădejde. Prețul Cor. 2

„**Românul**“ fondat în 1857 de C. A. Rossetti. Anale politice și literare anul LXVIII. apare odată în săptămână. Prețul 25 bani.

Noțiuni și tabele referitoare la calcularea interesului simplu întocmite de *Alexandru Tuducescu.* O broșură de mare interes pentru oficiile parohiale. Cel mai bun și ușor metod pentru calcularea și încheierea socoților. Prețul 1 cor.

INSERTIUNI și RECLAME.

Am onoare a aduce prin aceasta la cunoștința on. publică că

atelierul meu de pictură

l'am deschis la 1 Februarie pe *plata Libertății Nr. 1.*

Studiile, mi-le-am desăvîrșit în *Arad, Budapesta și Viena* mai apoi *Breslau, Berlin, Hanovra, Frankfurt a. m., München și Zürich.*

În decursul petrecerii mele în Berlin am fost elevul școlaei „*I-te Handwerke Schule*“ ear în Zürich elevul școlaei „*Kunst-Geverbe Schule*“. Pregătesc după fotografiil, poze în oleu ori desemn cu cretă. Primesc zugrăvire de firme, embleme etc. Am o specialitate, corespunzătoare gustului modern de azi.

firme în sticlă

ș. a. *sculptate, retzelt,* cu *lumină și noaptea, decorate,* și obiecte de lux. Silința mea neobosită este, a câștiga încrederea clienților mei din localitate și jur prin serviciu prompt și preturi moderate. Recomandându-mă bunăvoinței on. public, sunt,

cu deosebită stimă:

Lenkei György,

5—

zugrav.

Frumseța e bogă ie! Cine voește a fi frumos, folosească pomada de față a lui *B. Kuchler;* aceea după o folosire de scurt timp, curată pelea de orice necurățenie, ca rapuri, alune ș. a. depărtează petele și roșeața pelei, și donează un colorit proaspăt și prospiciare tină, până în etatea cea mai înaltă. — Prețul unui țigil mare 1 cor. Savonul 1 cor. Pudra, folosită în cercurile damelor celor mai nalte, în diferitele coloare 2 cor. De procurat dela *B. Kuchler,* farmacia „*Salvator*“ (Apoteca mare) în Versec, (Verșet) Temes m.

180 2—6

„MUREȘANUL“, institut de credit și economii în Maria-Radna.

CONVOCARE.

Onorații acționari ai institutului de credit și economii »Mureșanul« sunt convocați prin aceasta la

135 1—

VI-a adunare generală ordinară

având în M-Radna Joi în 10 Martie, n. 1904 la 10 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Censurarea socoților, staverirea contului bilanțului și celui a profitului și pierderii.
4. Decidere asupra propunerilor direcțiunii și în special asupra împărțirii profitului curat al anului de gestiune 1903.
5. Decidere asupra absoluturului direcțiunii și al comitetului de supraveghere, pentru anul de gestiune 1903.
6. Alegerea unui membru în direcțiune.
7. Alegerea unui eventual 2 membri în comitetul de supraveghiere.
8. Modificarea § 23 din statute.
9. Aprobarea cumpărării casei lui Svoboda Ferencz, pentru scopul institutului.
10. Eventuale propuneri conformate statutelor.

Maria-Radna, 19. februarie 1904.

Dr. Alexandru Marta m. p.
președinte.

ACTIVA.

Contul Bilanțului.

PASIVA.

ACTIVA.		Contul Bilanțului.		PASIVA.	
	Coroane		Coroane		Coroane
Casa în numărariu	12,511.27	Capital social	80.000.—	Depuneri spre fructificare	145.015.29
Escompt	221,879.—	Reescompt	172.111.—	Fond de rezervă	9.020.—
Cambii cu acoperire hipotecară	149,222.—	Fond de rezervă	9.020.—	Interese transitoare	3,259.70
Credit personal	15,329.—	Interese transitoare	3,259.70	Deposit de casă	389.22
Credit hipotecar	13,595.—	Deposit de casă	389.22	Dividendă neridicată	56.—
Lombard	5,826.—	Dividendă neridicată	56.—	Profit curat	11.445.87
Mobilier	1.325.33	Profit curat	11.445.87		
după amortisare de 10%	132.54				
Diverse conturi debitoare	1,742.02				
	421,297.08				421,297.08

IEȘITE.

Contul profitului și pierderilor.

INTRATE.

IEȘITE.		Contul profitului și pierderilor.		INTRATE.	
	Coroane		Coroane		Coroane
Interese de puneri	7,984.99	Interese de escompt	39,022.62	Interese de escompt	39,022.62
Interese de reescompt	9,134.53	Interese de credit personal	1,844.83	Interese de credit personal	1,844.83
Salare	3,780.08	Interese de credit hipotecar	1,197.47	Interese de credit hipotecar	1,197.47
Contribuțiune și Dare	2,133.79	Interese de lombard	495.07	Interese de lombard	495.07
Dare după depuneri	797.78				
Competințe de timbru	101.16				
Marce de pesență	612.—				
Remunerațiuni, chirie, porto, spese	3,569.79				
Profit curat	11,445.87				
	39,559.99				39,559.99

M.-Radna, la 31 Decembrie 1903.

Ioan Tuducescu m. p.,
director executiv.

Nicolae Moldovan m. p.,
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. A. Marta m. p.

Dr. Avramescu m. p.

Dr. A. Halic m. p.

C. Paulcescu m. p.

Milentie Suciu m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

M.-Radna, în 19 Februarie 1904.

Șava Raicu m. p.

Iosif Vuculescu m. p.

Gregoriu Marienescu m. p.

Principiu de comerț solid.

Prețuri favorabile.

P. T.

Avem onoare a anunța, că în localitate, palatul *Minoritilor* (intrarea Weitzer János din stânga (fost-a biserică)) bogat asortat și în stare d'a mulțumi ori-ce exigențe am deschis o

Librărie

aprovisionată cu

125 2-3

≡ cărți, hârtie, recuizite de scris și muzică ≡

pe care o vom purta sub firma înregistrată la tribunal

Menczer și Jung

În librăria noastră, vor fi constant în magazin ori-ce operă beletristică indigenă ori străină, cărți de școală, reviste pentru tinerime și cărți ilustrate, mai departe musicalii, reviste literare și de modă, precum și recuizite de scris și hârtie.

Principala noastră preocupățiune va fi ca pe lângă principiu de comerț solid și servire promptă să binemerităm încrederea Onor. Public.

Recomandându-ne bunăvoinței P. T. public, suntem

Cu distinsă stimă:

Menczer Jakab.

Jung Hugó.

Primim ori-ce lucrare în bransa tiparului și legătoriei de cărți pe lângă prețurile cele mai

bine și esecutarea cea mai de gust.

Calitate escelentă.

Servire promptă.

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravalia noua!

Următorul D-nei Véd. I. Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă,
porțelan, lampe și
rame de tablouri.

67 28-

ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20).
Casa contelui Nádasdy, colțul străzii
Förroy.

Pe lângă prețuri moderate se
afă de vânzare vase de porțelan,
pentru cafea, ceai; vase de la-
voir, obiecte de gală din majolika,
lampe de masă și pendante, tot
felul de obiecte de sticlă, obiecte de
cristal, colorate șel.

Petrol de cristal,

litru 20 cr. (40 fl.).

Pravalia noua!

Cel mai estin isvor de cumpărare
din Arad.

Juvaericale,

bucăți de aur și argint (frante)

bilete de amanet

cumpără pe bani gata cu prețurile
cele mai scumpe, sau le schimbă cu
alte obiecte. 1005 119-

Deutsch Izidor,

clășornicar și juvaeriu

Arad, strada Templon.

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 78-

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până
la cea mai de lux. — Comandele din
loc și provincă se efectuează prompt
și punctal. — Lucru bun și solid.

Prețuri moderate. Serviciu punctal.

Stofe moderne

pentru toamnă și iarnă

e în interesul damelor să-și cumpere numai după
ce a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără

concurența

Cumpărări

avantajoase.

Stofe de Cybelin, lățime 120 cm.

„ lucii pentru dame „ 120 „

„ tesătura noduroasa „ 120 „

„ late, negre și colorii „ 140 „

CATIFEA

pentru spălat,

modele admirabile.

Flanel francez și

barchet p. spălat

91 17-

Prăvălia de mode alui

SINGER

SÁNDOR

(Casa Fischer Eliz).

In provincă trimitem

mustre gratuite